

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: sobota, 28, styczeń 2017 00:24

Sylwia Cyrankiewicz-Gortyńska

Odłony: 18343

Dwa kraje – Anglia i Szkocja, księstwo Walii oraz jedna prowincja, czyli Irlandia Północna – to podział administracyjny Wielkiej Brytanii.

Szczegółowy podział administracyjny Wielkiej Brytanii nie jest ustalony przez rząd centralny, lecz samodzielnie w każdej z części. Każdy z krajów tworzących Zjednoczone Królestwo ma swój odrębny system samorządu terytorialnego.

We wszystkich jednostkach podziału terytorialnego występują wyłaniane w wyborach powszechnych organy, które posiadają osobowość prawną. Mogą one podejmować działania tylko na bazie określonych w ustawie kompetencji.

W **Anglii** występują następujące szczeble podziału terytorialnego:

- Regiony – wykorzystywane w określaniu okręgów wyborczych do Parlamentu Europejskiego oraz na uniijne potrzeby statystyczne. Wyjątkową pozycję ustrojową ma region Londyn z wybieranym w wyborach powszechnych burmistrzem oraz współrządzającym z nim zgromadzeniem. W pozostałych regionach funkcjonują gremia oparte o działalność wolontaryjną, które mają wspierać działania samorządów niższych szczebli.
- Hrabstwa – których podstawowym organem jest wybierana w wyborach powszechnych rada. Posiada ona kompetencje o charakterze ogólnym – zarówno stanowiące, jak i wykonawcze. Wśród obszarów zadań rady hrabstw trzeba wymienić przede wszystkim: edukację, politykę socjalną, infrastrukturę drogową, pożarnictwo, gospodarkę odpadami, a także działania planistyczne. Ciekawostką są hrabstwa unitarne, które realizują wszystkie zadania samorządowe na danym terenie – na ich obszarze nie występują niższe szczeble.
- Dystrykty – w których także działają organy kolegalne – rady. Funkcjonują w nich także burmistrzowie, którzy w zależności od przyjętego w konkretnym dystrykcie modelu są albo postaciami pozbawionymi szerszych kompetencji wskazywanymi przez rady albo wyposażonymi w szersze możliwości działania organami wybieranymi w wyborach powszechnych.
- Parafie Świeckie – gdzie kluczową rolę pełnią zwoływane raz do roku zgromadzenia parafii, w których uczestniczą wszyscy uprawnieni do głosowania mieszkańcy. Dopuszczalne jest także powoływanie rady parafii. Często jednak w tych najmniejszych jednostkach organy w zasadzie są niepotrzebne, a sprawy załatwia się w drodze demokracji bezpośredniej na zgromadzeniach. Do kompetencji parafii należy dbanie o lokalną drobną infrastrukturę, bieżące naprawy, tereny zielone, czy lokalny transport.

Północna Irlandia na potrzeby zarządu lokalnego jest podzielona na hrabstwa. Przy czym tamtejsze rady nie posiadają takich samych uprawnień, jak ich odpowiedniki w innych krajach tworzących Wielką Brytanię. Przykładowo – nie odpowiadają za edukację, czy infrastrukturę drogową.

W **Szkocji** zaś podział administracyjny stanowią jednolite rady, w których zasiadają wybierani na czteroletnie kadencje przedstawiciele mieszkańców.

W **Walii** natomiast występują 22 jednostki podziału, które w zasadzie odpowiadają za zaspokajanie wszelkich lokalnych zbiorowych potrzeb mieszkańców.

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego stanowią ok 1/4 wydatków publicznych w Wielkiej Brytanii. Samorząd terytorialny jest także jednym z największych pracodawców – w samej Anglii istnieje

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: sobota, 28, styczeń 2017 00:24

Sylwia Cyrankiewicz-Gortyńska

Odłony: 18343

---

w jego ramach ponad 1,5 mln etatów. A największą część wydatków na pracowników konsumują nauczyciele – 16 mld funtów (około 80 mld zł) z 56,1 mld funtów (około 238 mld zł) przeznaczanych na płace ogółem.

Cechą charakterystyczną samorządu terytorialnego w Wielkiej Brytanii jest brak konstytucyjnego umocowania jego niezależności. W efekcie parlament brytyjski dysponuje prawie nieograniczoną władzą nad administracją lokalną. Pozycja samorządu terytorialnego nie jest więc dostatecznie ustabilizowana, a ingerencja rządu we władztwo lokalne może przybierać rozmiary nieograniczone. Mimo to silna i niezależna władza lokalna ma duże tradycje w społeczeństwie brytyjskim.

Co ciekawe, nie ma występującego w wielu krajach, m.in. w Polsce, domniemania kompetencji w sprawach o znaczeniu lokalnym dla jednostek samorządu terytorialnego. Za typowe uznaje się takie rozwiązania ustrojowe, które upoważniają do działania gminy – i ich odpowiedniki – w każdej sprawie związanej z zaspokajaniem podstawowych potrzeb lokalnych społeczności, które nie są wyraźnie zastrzeżone dla innych podmiotów. Zjednoczone Królestwo działa zaś w oparciu o delegowanie konkretnych zadań przez parlament jednostkom samorządu terytorialnego. Do niedawna każde działanie wykraczające poza formowany na bieżąco enumeratywny katalog, jakiego podjęłyby się władze lokalne w Wielkiej Brytanii był traktowany jako posunięcie *ultra vires* – a więc co do zasady nieważne z racji braku ustawowego umocowania.

Coraz bardziej widoczne jest stosowanie w Wielkiej Brytanii zasady pomocniczości. Sprawia to, że wskutek bardziej generalnych upoważnień dla samorządu, łatwiejsze jest zgodne z prawem realizowanie szerszego zakresu działań. Przykładem takiej kompetencji było uprawnienie przyznane radom dystryktów i radom dzielnic Londynu do wydawania aktów prawa w celu „zapewniania sprawnego zarządzania oraz powstrzymania i ograniczenia naruszeń porządku publicznego”. Ugruntowana tradycja enumeratywnego wskazywania zadań administracji samorządowej w omawianym państwie sprawiła jednak, że stała się ona jedną z najbardziej kompleksowo uregulowanych tego typu struktur w całej Europie.

Dla określenia ram prawnych samorządu terytorialnego w Wielkiej Brytanii duże znaczenie mają także akty prawa miejscowego, w tym przede wszystkim przepisy miejscowe. Regulacje te można określić jako akty stanowione przez organ administracji lokalnej na podstawie upoważnień ustawowych, które są powszechnie obowiązujące na terytorium jego działania i wymagają do swojej ważności zatwierdzenia przez ministra spraw wewnętrznych lub innego ministra właściwego.

Istotne zmiany wprowadził w tym zakresie Localism Act 2011, który ukonstytuował pewną generalną kompetencję władz lokalnych, adaptując dotyczącą obywateli zasadę „co nie jest prawnie zakazane, jest dozwolone”. Władze lokalne mogą teraz powoływać się na tę regułę *per analogiam*.

Źródło: [Wikipedia](https://www.wikipedia.pl), msap.uek.krakow.pl